

CIRCUSNACHT
Mattias De Leeuw
Lannoo
(door Gerda Tersago)

OVER DE MAKER

Voor **Mattias de Leeuw** (°1989) was tekenen en vertellen al van jongsaf zijn dada. Aan Sint Lucas in Antwerpen studeerde hij illustratieve vormgeving. Zijn eindwerk resulteerde in een eerste prentenboek: *Steltenloper*. Hij won er meteen een boekenpluim voor! Mattias houdt ervan verhalen in beelden te vertellen. Zijn prenten ontstaan uit spontaan neergezette verfvlekken en zwierige lijnen. Tekeningen bijwerken doet hij niet: het moet meteen goed zijn. Behalve prentenboeken illustreren, tekent hij freelance voor magazines, kranten en tijdschriften. Hij maakte ondermeer illustraties bij *Mijn fijne geluidenboekje* en *Azizi en de blauwe vogel*. Als auteur-illustrator creëerde hij ondermeer *Sint op komst*.

1. VOOR HET LEZEN

Materiaal

- Dekentje, knuffels, nachtlampje, poster uit het boek, kleeftband

Met een simpel dekentje, wat knuffels en een nachtlampje dat brandt, kan je een vertelkader creëren waarin kinderen de dromerige sfeer van het boek opsnuiven. Die beleving van de vertelruimte draagt bij tot de beleving van het boek. De poster uit het boek kan je gerust een plaats in het interieur geven. Bevestig hem op een plek waar Pierot alle kleine lezers kan aankijken. De vorm van een circustribune, die van een C, kan je in de opstelling van je publiek overnemen zodat de kinderen heuse toeschouwers van *Circusnacht* worden.

2. TIJDENS HET VOORLEZEN

Materiaal

- Zaklamp
- Prenten van slaapkamerattributen (zie bijlage)

Silent book

Hoezo voorlezen? *Circusnacht* is een woordeloos prentenboek! 'A silent book'. Stilte dus. De kleine lezers kijken en de grote lezer houdt de lippen op elkaar. Jouw stilte hoef je niet vooraf aan te kondigen, de opstelling van je publiek en het boek in jouw handen maken het de kinderen immers duidelijk dat dit een voorleesmoment is. Als een mimespeler kan je, met handen en ogen, hun spontane reacties modereren. Jouw stille gebaren belichten opnieuw de kracht van het vertellen in beelden. Sprokkel een paar van hun kinderlijke inzichten, ze zijn stof om later in gesprek te gaan.

Hoe vertel je de opeenvolgende snapshots?

Niet elke vijf- en zesjarige heeft zich de conventie van de leesrichtig al eigen gemaakt. Je kan kinderen de weg wijzen door een lichtspot (bv. zaklamp) over de prenten te laten gaan. Een kijkgat, een opening zo groot als een snapshot, dat je over de beelden laten glijden is een andere mogelijkheid. Of je kan de prenten één voor één aanwijzen.

Een tweede keer voorlezen? Dat kan best!

Dit boek is zo rijk aan verhalen dat een tweede keer voorlezen een must is.

Hadden de kinderen al ontdekt dat de slaapkamerspullen in het circus tot leven zijn gekomen? In bijlage vind je prenten van deze slaapkamerattributen. Je kan ze op verschillende manieren inzetten. Als geheugensteuntje: kinderen tonen hun prent wanneer deze aan bod komt. Na het voorlezen kan ook: kinderen vertellen waar en hoe hun attribuut gebruikt werd.

Bij een tweede vertelbeurt kan je volop refereren aan de spontane reacties uit de eerste vertelbeurt.

- Misschien had iemand de acrobaat die zijn blauwe hoedje verliest opgemerkt. Wie de zoektocht naar het blauwe hoedje volgt, wandelt door dit nevenverhaal.
- Of heb je de steltenloper met de gieter gezien?
- En heeft iemand gemerkt dat het zwarte hondje bij elke act ook een circusartiest is? Aan het winkelrek bij zijn nest hangen al zijn kostuumpjes klaar.

Het wemelt van grote en kleine verhalen in dit boek.

3. NA HET VOORLEZEN

Materiaal

- Strip en graphic novel
- Kleurpotloden of stiften, tekenpapier
- Fototoestel
- Verkleedkleden
- Muziek- en geluidsfragmenten die je aan de prenten kan koppelen + visualisatie
- Zaklamp

Een woordeloos beeldverhaal maken

Voor je aan de slag gaat, kan je met de kinderen even stilstaan bij het feit dat dit verhaal enkel met beelden wordt verteld. Vonden ze dat leuk? Hebben ze de woorden gemist? Keken ze op die manier beter naar de prenten?

Ook het samengaan van snapshots en spreads (dubbelpaginagrootte prenten) is opvallend in dit boek. Je kan dit vergelijken met strips en grafic novels. Toon gerust een voorbeeld hiervan. Op dit kenmerk van *Circusnacht* is deze opdracht geïnspireerd.

Een brainstorm met de kinderen over hoe je een beeldverhaal kan maken, levert vast een aantal mogelijkheden op.

- Teken: bedenken met hen een scenario en laat elk kind een scène uitwerken of laat elk kind een eigen beeldverhaaltje maken. Voorzie kleine en grote tekenbladen. Bespreek met hen welke sequenties op het kleine papier en welke op het grote formaat uitgewerkt worden. Zijn de kinderen er zich van bewust dat het personage over de scènes heen dezelfde kleding draagt? Sta ook stil bij het kleurgebruik. Vinden ze de keuze van de illustrator passen bij het thema? Welke kleuren zijn geschikt voor hun scenario?
- Foto's: voorzie enkele verkleedkleden en attributen. Bedenk met de kinderen een scenario en bespreek met de hen welke scène je zal vastleggen en vanuit welk perspectief. Ook hiermee speelt de illustrator namelijk in dit boek. Je kan de foto's in snapshotformaat of in groot formaat afdrukken en met hen tot een verhaal bundelen.

Complex hoeven de scenario's niet te zijn, evenmin zijn circusacts een must. Het gaat hier immers om het verduidelijken van het principe van een beeldverhaal, namelijk een opeenvolging van beelden die consequent en geloofwaardig zijn zodat de kijker een link tussen de beelden maakt.

Het verhaal naspelen

Dat kan ook! In dit spel kan je een ander kenmerk van *Circusnacht* beleefbaar maken, namelijk de vermenselijking van levenloze voorwerpen. Enkele kinderen kruipen in de huid van een speelgoedstuk (lappenpop, beer, ...), een ander kind verbeeldt Pierrot en tikt de kinderen één na één levend en weer levenloos. Het meisje en het zwarte hondje zijn, net als in het boek, het hele spel 'levend' en voeren samen met het levende speelgoedstuk een act op.

Muziek

Circus en muziek: dat gaat uiteraard samen! Laat de kinderen muziekstukken en geluidopnames horen en visualiseer dit. Bijvoorbeeld trompetmuziek, gevisualiseerd door een trompet of voetstappen door een stel schoenen. Toon daarna enkele scènes en laat de kinderen een passend muziekstuk of geluidsfragment erbij plaatsen. Je kan hen bijvoorbeeld hun hand laten opsteken bij een muziekfragment dat volgens hen past bij de prent waarnaar ze kijken. Aan de dynamische prenten (het circusgebeuren) zullen de kinderen eerder felle muziek koppelen terwijl de slaapkamerprenten rustige muziek zal aantrekken.

Dames en heren ... komt u kijken!

Breng je voorlezen, naspelen en muziek samen, dan kom je tot een heus theaterstuk. Die drie elementen hoeven niet door het hele stuk samen te gaan. Je kan starten met het prentkijken en luisteren om, bij het circusgebeuren, de acteurs op het toneel te laten verschijnen. Het hele verhaal brengen vraagt wel enige tijd. Daarom kan je ook opteren om enkel het circusgebeuren uit te beelden (zie 'het verhaal naspelen') Misschien kunnen de ouders op de tribune plaatsnemen! De verteller, u beste KJV-begeleider, kan de zaklamp opnieuw gebruiken om de ouders te gidsen. Je hoeft hierbij geen woord te zeggen.

Vergelijkbare titels

- *Circus!* / Doro Göbel en Peter Knorr (Ploegsma, 2011)

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.